

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

กุลนิษฐ์ บุรณพงศ์

สาขาการบริหารงานตำรวจ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

e-mail: s61123450050@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1.) เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก 2.) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 355 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) คือ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) และการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การเก็บแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-Test) สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (F-Test) ผลการวิจัยพบว่า 1.) กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าด้านผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด มากที่สุด รองลงมา เป็นรู้สึกอึดอัดเวลาถูกตั้งความหวังจากคนรอบข้าง และรู้สึกไม่พอใจเมื่อถูกผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ ตามลำดับ และ 2.) กลุ่มตัวอย่างด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีเพศ จำนวนพี่น้อง ภาระรับผิดชอบด้านรายได้ ลักษณะครอบครัว สถานภาพสมรสบิดา มารดา อาชีพผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างด้านปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีระดับชั้น ศาสนา สาขาวิชาแตกต่างกันมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสี่ยง, โรคซึมเศร้า, นักเรียน

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

Risk Behaviors for Depression of high school students in

Chalermkwansatree school, Phitsanulok

Kulanit Buranapong

Department of Police Administration Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Sunandha Rajabhat University

e-mail: s61123450050@ssru.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study 1.) To study of risk behaviors for depression of high school students in Chalermkwansatree school, Phitsanulok and 2.) To compare of risk behaviors for depression of high school students in Chalermkwansatree school, Phitsanulok. Classified by personal factors people used in quantitative research is high school students in Chalermkwansatree school. To study of risk behaviors for depression of high school students in Chalermkwansatree school, Phitsanulok. Used a quantitative research methodology. The sample group used in this research was 355 high school students in Chalermkwansatree school. The sample group obtained from multi-stage sampling were cluster sampling and sample random sampling. The research tool was to collect questionnaires. The statistics used in the data analysis were content analysis, percentage, frequency, mean, standard deviation. Statistics comparing the mean between 2 independent variables (t-Test) Statistics comparing the mean between 2 or more variables (F-Test). The result of the research was found that 1.) The sample group's overall risk behaviors for depression were at a moderate level. Considering each aspect, it was found that the sample group with the risk behaviors of depression in terms of academic performance was the part that caused the students the most stress, followed by feeling uncomfortable when receiving expectations from the people around them. And feel dissatisfied when criticized by others, respectively. 2.) The sample group on personal factors, gender, number of siblings, income burden family characteristics Parents' marital status, Parent's Occupation family income the risk behaviors of depression were different, while the sample of personal factors. Withing levels of religion, discipline, and risk behaviors for depression no different.

Keywords: risk behaviors, depression, student

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

บทนำ

การเกิดโรคซึมเศร้าในวัยเรียนถือเป็นปัญหายอดฮิตในปัจจุบันสำหรับนักเรียน โดยปัญหาที่ก่อให้เกิดโรคซึมเศร้าอาจมีปัจจัยที่หลากหลายตามช่วงอายุ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากความเครียด (นิตยาพร และคณะ, 2561) แรงกดดันจากปัจจัยต่างๆ รอบตัว อาทิเช่น ผลกระทบที่มาจากแรงกดดันจากครอบครัว พ่อแม่ตั้งความหวังกับลูกมากเกินไป หรือผลกระทบจากโรงเรียน ที่มีการแข่งขันและค่านิยมภายในโรงเรียนที่สูง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองอาจสร้างแรงกดดันและความเครียดให้แก่เด็กนักเรียน จึงก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ค่านิยมของสังคมไทยที่ถูกปลูกฝังมาอย่างยาวนานว่าต้องเรียนให้สูงเพื่อหน้าที่การงานที่ดี ก่อให้เกิดการแข่งขันทางการศึกษาที่สูงขึ้น (พีรพงศ์ และสุรเสน, 2534) ซึ่งในรูปธรรมอาจมองว่าเป็นผลดีที่นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียน และการทำข้อสอบ แต่ความกระตือรือร้นเหล่านี้เองอาจก่อให้เกิดปัจจัยที่ส่งผลถึงปัญหาตามมาภายหลัง เช่น ความเครียดจากการเรียน ความกดดันจากครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้อาจนำไปสู่ทางออกที่เป็นผลด้านลบ ซึ่งหนึ่งในทางออกของปัญหาด้านลบอาจเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วงที่อาจอันตรายถึงชีวิต หรือการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด (ณัฐธินัย, 2562) จากการติดตามประเมินผลถึงความเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความเครียดจากการเรียน และความกดดันภายในครอบครัว คือปัจจัยหลักของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า (นิตยาพร และคณะ, 2561) เนื่องจากครอบครัวคือสถาบันที่เล็กที่สุดของนักเรียน และมีผลโดยตรงทางด้านจิตใจของนักเรียน ซึ่งอาจเกิดจากความกลัวไม่ยอมให้ครอบครัวหรือคนรอบข้างผิดหวัง ทำให้เกิดแรงผลักดันทางด้านลบที่ส่งผลต่อความเสี่ยงการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมานี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญที่สมควรนำมาศึกษาวิจัยเพื่อหาสาเหตุของการเกิดภาวะโรคซึมเศร้า และนำผลของการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลกได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 3,121 คน (ข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียน ปี 2563)

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 355 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตร Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

กลุ่มตัวอย่าง

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จำนวน 355 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยการใช้สูตร Taro Yamane โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง 11 ข้อ ได้แก่ ระดับชั้น เพศ ศาสนา สาขาวิชา ระดับผลการเรียน จำนวนพี่น้อง ภาระรับผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัว ลักษณะครอบครัวสถานภาพสมรสของบิดามารดา อาชีพผู้ปกครอง รายได้รวมของครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบทดสอบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยในแบบสอบถามตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
4.21-5.00	มากที่สุด
4.20-3.41	มาก
3.40-2.61	ปานกลาง
2.60-1.81	น้อย
1.80-1.00	น้อยที่สุด

วิธีการวิจัยและเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีหลักการต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดภาวะโรคซึมเศร้า จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด โดยใช้วัตถุประสงค์ของการวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่กำหนดไว้เป็นหลักในการสร้างแบบข้อคำถามต่าง ๆ

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมทั้งตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และแบบสอบถามภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) การใช้ภาษา ความเหมาะสมและความสอดคล้องของข้อคำถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC)

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องของข้อคำถามการวิจัย (Index of item objective congruence: IOC) โดยพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.5 ขึ้นไป

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุง

7. จัดทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทำแบบสอบถามจาก Google Form จำนวน 355 คน ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก

2. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องทุกฉบับ เพื่อดำเนินการประมวลผลวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า โดยวิเคราะห์หาค่า ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผลตามเกณฑ์ลิเคิร์ทสเกล 5 ระดับ โดยเรนลิส เอ.ลิเคิร์ท

3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า โดยใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (t-Test) สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป (F-Test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของวิจัยข้อที่ 1 คือ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.74 โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าด้านผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 รองลงมาเป็นผู้รู้สึกอึดอัดเวลาถูกตั้งความหวังจากคนรอบข้าง และรู้สึกไม่พอใจเมื่อถูกผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.17 และ 3.04 ตามลำดับ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะ โรคซึมเศร้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้ กับการดำเนินชีวิตประจำวัน	2.59	1.099	น้อย
2. นักเรียนรู้สึกผิดหวังในตนเอง	2.54	1.044	น้อย
3. นักเรียนรู้สึกว่าชีวิตมีแต่ความ ทุกข์	2.56	1.046	น้อย
4. นักเรียนรู้สึกเศร้าโดยไร้สาเหตุ	2.65	1.046	ปานกลาง
5. นักเรียนรู้สึกโกรธ หงุดหงิด ง่ายโดยไร้สาเหตุ	2.65	1.080	ปานกลาง
6. นักเรียนจะรู้สึกหงุดหงิด ถ้าสิ่ง ต่างๆไม่เป็นตามที่หวัง	2.83	1.061	ปานกลาง
7. นักเรียนจะรู้สึกไม่พอใจเมื่อ ถูกผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์	3.04	1.052	ปานกลาง
8. ผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ให้นักเรียนเกิดความเครียด	3.32	1.151	ปานกลาง
9. นักเรียนรู้สึกอดิอดเวลาถูกตั้ง ความหวังจากคนรอบข้าง	3.17	1.050	ปานกลาง
10. นักเรียนโดนเปรียบเทียบผล การเรียนกับผู้อื่นอยู่เสมอ	3.02	1.049	ปานกลาง
11. ความสัมพันธ์ในครอบครัวตึง เครียดเกินไป	2.76	1.068	ปานกลาง
12. นักเรียนรู้สึกกังวลใจกับทุก เรื่องที่มากกระทบตัวนักเรียน	2.77	1.070	ปานกลาง
13. นักเรียนเคยคิดทำร้าย ร่างกายตัวเอง	1.86	1.112	น้อย

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปรผล
14. สมาธิไม่ดี ไม่สามารถจดจ่อเป็นเวลานานได้ เช่น อ่านหนังสือ	2.50	1.012	น้อย
15. นักเรียนรู้สึกนอนไม่หลับหรือนอนตึกบ่อยครั้ง	2.76	1.125	ปานกลาง
รวม	2.74	0.829	ปานกลาง

ผลการวิจัยจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลกจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน

ตัวแปร	ระดับชั้น	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า	มัธยมศึกษาตอนต้น	2.76	0.824	0.520	0.603
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.71	0.836		

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิงและเพศชายมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน

ตัวแปร	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า	หญิง	2.81	0.845	-2.224	0.027
	ชาย	2.60	0.785		

กลุ่มตัวอย่างที่มีศาสนาแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง ศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม และไม่นับถือศาสนา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

ศาสนา	$\bar{x}$	พุทธ	คริสต์	อิสลาม	ไม่นับถือศาสนา	F	Sig.
		2.70	2.80	2.83	3.21		
พุทธ	2.70	-	-0.103	-0.129	-0.515	1.118	0.342
			(0.400)	(0.360)	(0.133)		
คริสต์	2.80		-	-0.03	-0.41		
				(0.879)	(0.248)		
อิสลาม	2.83			-	-0.39		
					(0.288)		
ไม่นับถือศาสนา	3.21				-		

กลุ่มตัวอย่างที่มีสาขาวิชาที่เรียนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง สาขาคณิต-วิทย์ ศิลป์-คำนวณ และศิลป์-ภาษา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน

สาขาวิชาที่เรียน	$\bar{x}$	คณิต-วิทย์	ศิลป์-คำนวณ	ศิลป์-ภาษา	F	Sig.
		2.70	2.86	2.73		
คณิต-วิทย์	2.70	-	-0.163	-0.030	0.913	0.402
			(0.178)	(0.789)		
ศิลป์-คำนวณ	2.86		-	0.134		
				(0.350)		
ศิลป์-ภาษา	2.73			-		

กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้อง (รวมตนเอง) แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีพี่น้อง (รวมตนเอง) 1 คน 2 คน 3 คน 4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

จำนวนพี่น้อง (รวมตนเอง)	$\bar{X}$	1 คน	2 คน	3 คน	4 คน	5 คนขึ้นไป	F	Sig.
		2.69	2.65	2.75	3.17	3.52		
1 คน	2.69	-	0.041	-0.058	-0.47783*	-0.82561*	3.290	0.011
			(0.699)	(0.631)	(0.011)	(0.028)		
2 คน	2.65		-	-0.100	-0.51908*	-0.86685*		
				(0.380)	(0.004)	(0.021)		
3 คน	2.75			-	-0.41938*	-0.76715*		
					(0.028)	(0.043)		
4 คน	3.17				-	-0.348		
						(0.388)		
5 คนขึ้นไป	3.52					-		

กลุ่มตัวอย่างที่มีภาระรับผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง ไม่มีและมีการะรับผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัวมี พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน

ตัวแปร	ภาระรับผิดชอบด้าน รายได้ในครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า	ไม่มี	2.63	0.832	-3.794	0.000
	มี	2.99	0.767		

กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่าง ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรค ซึมเศร้า แตกต่างกัน

ตัวแปร	ลักษณะครอบครัว	$\bar{X}$	S.D.	T	Sig.
พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า	ครอบครัวเดี่ยว	2.66	0.843	-2.119	0.035
	ครอบครัวขยาย	2.85	0.796		

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสบิดามารดา แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสบิดามารดา แต่งงานและอยู่ด้วยกัน หย่าร้าง แยกกัน อยู่ และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรมมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน

สถานภาพสมรส บิดามารดา	$\bar{x}$	แต่งงาน และอยู่ ด้วยกัน	หย่าร้าง	แยกกันอยู่	บิดาหรือ มารดาถึง แก่กรรม	F	Sig.
		2.65	3.09	2.72	2.70		
แต่งงานและอยู่ ด้วยกัน	2.65	-	-0.44267*	-0.068	-0.052	5.101	0.002
			(0.000)	(0.654)	(0.928)		
หย่าร้าง	3.09		-	0.37510*	0.390		
				(0.032)	(0.505)		
แยกกันอยู่	2.72			-	0.015		
					(0.980)		
บิดาหรือมารดา ถึงแก่กรรม	2.70				-		

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพผู้ปกครอง แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพผู้ปกครอง รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย เอกชน รับจ้าง ทั่วไป และว่างงาน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน

อาชีพผู้ปกครอง	$\bar{x}$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ธุรกิจ ส่วนตัว/ ค้าขาย	เอกชน	รับจ้างทั่วไป	ว่างงาน	F	Sig.
		2.70	2.59	2.39	2.39	3.75		
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.70	-	0.112	0.309	-0.199	-1.05333*	8.218	0.000
			(0.364)	(0.055)	(0.096)	(0.000)		
ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	2.59		-	0.196	-0.31119*	-1.16579*		
				(0.189)	(0.003)	(0.000)		
เอกชน	2.39			-	-0.50727*	-1.36188*		
					(0.001)	(0.000)		
รับจ้างทั่วไป	2.39				-	-0.85461		
						(0.001)		
ว่างงาน	3.75					-		

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัว ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001 – 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท และสูงกว่า 30,001 บาท มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน

รายได้ของครอบครัว	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 – 10,000 บาท	10,001 – 20,000 บาท	20,001 – 30,000 บาท	สูงกว่า 30,001 บาท	F	Sig.
		3.33	2.91	2.56	2.52	2.84		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.33	-	0.41822*	0.77293*	0.8139*	0.49593*	9.296	0.000
			(0.008)	(0.000)	(0.000)	(0.043)		
5,001 – 10,000 บาท	2.91		-	0.35471*	0.39569*	0.078		
				(0.001)	(0.004)	(0.725)		
10,001 – 20,000 บาท	2.56			-	0.041	-0.277		
					(0.742)	(0.197)		
20,001 – 30,000 บาท	2.52				-	-0.318		
						(0.169)		
สูงกว่า 30,001 บาท	2.84					-		

จากผลการวิจัย เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นผู้รู้สึกอึดอัดเวลาถูกตั้งความหวังจากคนรอบข้าง และรู้สึกไม่พอใจเมื่อถูกผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ อยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัย เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง เพศหญิงและเพศชาย มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม และไม่นับถือศาสนา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง สาขาคณิต-วิทย์ ศิลป์-คำนวณ และศิลป์-ภาษา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้อง (รวมตนเอง) 1 คน 2 คน 3 คน 4 คน และ 5 คนขึ้นไป มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภาระรับผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัวและมีภาระรับผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัว มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสบิดามารดา แต่งงานและอยู่ด้วยกัน หย่าร้าง แยกกันอยู่ และบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพผู้ปกครอง รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย เอกชน รับจ้าง

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

ทั่วไป และว่างงาน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัว 5,001 – 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท และสูงกว่า 30,001 บาท มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่าง

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่เป็นและสาระสำคัญเชิงวิชาการที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นวัยเด็กหรือวัยผู้ใหญ่ย่อมมีโอกาสเป็นภาวะโรคซึมเศร้าได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะหากอยู่ในช่วงวัยเรียนระดับมัธยมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือมัธยมศึกษาตอนปลายก็ย่อมมีโอกาสเป็นภาวะโรคซึมเศร้าได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรพร อินทุพุทธรัง, 2534) เรื่องการศึกษาความชุกของภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นที่กระทำผิดกฎหมาย พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดภาวะโรคซึมเศร้า

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะเพศภาวะที่สังคมกำหนดว่าในแต่ละเพศต้องมีบทบาทอย่างไรในการดำเนินชีวิต มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สมพร, 2555) เรื่องเพศหญิงหรือความเป็นหญิงจึงนำมาสู่การเป็นโรคซึมเศร้า พบว่า เพศหญิงเป็นโรคซึมเศร้ามากกว่าเพศชาย 1.6 เท่า จากการศึกษาเรื่องค่านิยมของผู้หญิงไทยและความไม่เสมอภาค เช่น สตรีไทยต้องรื้อนวลสวณตัว เก็บตัวอยู่ในบ้าน เชื่อฟังสามี ทำงานบ้านและดูแลทุกคนในครอบครัว เมื่อผู้หญิงต้องสวมหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน ทำให้เกิดความเครียดง่ายก่อให้เกิดภาวะสุขภาพทางจิต

พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ศาสนาพุทธ คริสต์ อิสลาม และไม่นับถือศาสนา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ โรคซึมเศร้าขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยนั่นเองศาสนาไม่ได้มีส่วนที่ทำให้เป็นภาวะโรคซึมเศร้าแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุมาลี, 2560) แนวคิดสุขภาพในพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า ศาสนาเป็นบ่อเกิดหนทางหลุดพ้นจากทุกข์ ดังนั้น สิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนาคือการมองที่ต้นเหตุและผลของโรคที่เป็นแล้วจึงหาแนวทางรักษา ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการก่อให้เกิดโรคซึมเศร้าแต่อย่างใด

พบว่า กลุ่มตัวอย่าง สาขาคณิต-วิทย์ ศิลป์-คำนวณ และศิลป์-ภาษา มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ทุกสาขาวิชามีความสำคัญเท่ากันหมด ซึ่งอาจจะมีความยากง่ายแตกต่างกันในแต่ละสาขาวิชาที่เรียน แต่สิ่งหนึ่งที่สำคัญเลยนั้นคือค่าของคนไม่ได้วัดกันที่สาขาวิชาที่เรียน แต่อยู่ที่การกระทำของบุคคลนั่นเอง ดังนั้นไม่ว่าจะเรียนสาขาวิชาไหนก็ย่อมมีโอกาสเสี่ยงเป็นภาวะโรคซึมเศร้าเท่ากันหมด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จินตนา และคณะ, 2558) เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า บิดาและมารดาของนักเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อในแผนการเรียนของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้นักเรียนเกิดความกดดันในการเรียนส่งผลให้เกิดความเครียดและนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพี่น้อง (รวมตนเอง) แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ จำนวนลูกมีผลต่อการเป็นโรคซึมเศร้า เพราะการทะเลาะกันระหว่างพี่น้อง หลายครอบครัวอาจมองว่าเป็นเรื่องปกติ แต่สำหรับเด็กนั้นอาจมีผลต่อสภาพจิตใจได้ เนื่องจากพ่อแม่ขาดความยุติธรรม เห็นได้จากคำพูดที่ว่า “เป็นพี่ต้องเสียสละให้น้อง” บางครอบครัวอาจจะรักลูกคนเล็กมากกว่าทำให้เกิดความลำเอียงในการอบรมสั่งสอนลูก จนกลายเป็นปมฝังใจเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรวิทย์, 2563) เรื่องเมื่อพี่น้องทะเลาะกัน พบว่า เด็กเล็กวัย 2-4 ปี

รองลงมาเป็นเด็กวัย 3-7 ปีที่อยู่บ้านร่วมกันจะทะเลาะกัน 6.3 ครั้งต่อชั่วโมง และ 3.5 ครั้งต่อชั่วโมงตามลำดับ ซึ่งจำนวนพี่น้อง (รวมตนเอง)มีผลต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าอย่างเห็นได้ชัด

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ บทบาทของกลุ่มตัวอย่าง คือ การเป็นนักเรียน ตั้งใจเรียน ดังนั้นเมื่อมีการรับรู้ผิดชอบด้านรายได้ในครอบครัวมาเกี่ยวข้อง อาจจะทำให้บทบาทของนักเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความเครียดและแรงกดดันมากยิ่งขึ้น เมื่อทำทั้งสองสิ่งพร้อมกัน ส่งผลให้นอนหลับไม่เพียงพอ และมีโอกาสเป็นภาวะโรคซึมเศร้าได้ง่ายขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประภัสสร, 2564) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า นักเรียนต้องเผชิญกับปัญหาที่หลากหลายในส่วนของความพร้อมภายในโรงเรียน ที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ รวมถึงข้อจำกัดในเรื่องของความพร้อมในทุนทรัพย์ของตัวนักเรียนเอง ทำให้ให้นักเรียนบางกลุ่มที่มีปัญหาด้านการเงินภายในครอบครัว มีความจำเป็นต้องช่วยเหลือครอบครัวด้านภาระค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ส่งผลให้นักเรียนเกิดภาวะความเครียด และแรงกดดันจากการทำงาน

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงเป็นภาวะโรคซึมเศร้า เนื่องจากความสัมพันธ์ในครอบครัวบางครอบครัว หากมีจำนวนคนในครอบครัวที่มีเพียงแค่มารดา และลูก ก็ย่อมเกิดปัญหาภายในครอบครัวได้มาก เพราะเมื่อนักเรียนมีปัญหากับมารดา หรืออยู่ในครอบครัวที่มีแต่ความตึงเครียด ย่อมทำให้เกิดความเครียดที่ส่งผลต่อภาวะสุขภาพจิตได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศุภรา และคณะ, 2563) เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มีความไวในการตอบสนองต่ออารมณ์ลบสูงเมื่ออยู่ในครอบครัวที่มีความกลมเกลียวต่ำ จะนำไปสู่ปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมได้มากกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีความกลมเกลียวสูงกว่า

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสบิดามารดา แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ สถานภาพสมรสบิดามารดามีส่วนทำให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยกมักจะมีปัญหาต่อภาวะสุขภาพจิตมากกว่านักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่สมบูรณ์ เนื่องจากนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยก จะรู้สึกขาดความอบอุ่น ความรัก และความเอาใจใส่ภายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นิชาภัทร, 2551) เรื่องปัจจัยที่ทำนายภาวะซึมเศร้าในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสบิดามารดามีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นจากการประเมินตัวเอง โดยนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ซึมเศร้ามาจากครอบครัวที่แตกแยกมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในเกณฑ์ซึมเศร้า

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพผู้ปกครอง แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ อาชีพผู้ปกครองเป็นสำคัญต่อความมั่นคงในฐานะทางการเงินภายในครอบครัว หากอยู่ในครอบครัวที่มีอาชีพมั่นคง ผู้ปกครองย่อมมีความสะดวกสบายต่อการเอื้ออำนวยและสนับสนุนการศึกษาต่อนักเรียน แต่หากนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่อาชีพที่ไม่มั่นคงหรืออาชีพที่มีรายได้ต่ำ ย่อมส่งผลกระทบต่อนักเรียนโดยตรง รวมถึงการสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนลดลงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศลักษณา และคณะ, 2552) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนของระดับช่วงชั้นที่ 4 พบว่า นักเรียนมีภาวะซึมเศร้าในอัตราสูงในผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพไม่มั่นคง เช่น รับจ้างทั่วไป และค้าขาย

พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ของครอบครัว แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะ ฐานะทางการเงินภายในครอบครัวมีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพจิตของนักเรียน ครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนสูงจะสามารถให้การสนับสนุนการศึกษากับนักเรียนได้อย่างเต็มที่ แตกต่างกับครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำ เนื่องจากครอบครัวที่

มีรายได้ต่อเดือนต่ำ มักมีค่าใช้จ่ายที่พอใช้ในแต่ละเดือน ส่งผลให้ผู้ปกครองที่รับผิดชอบในค่าใช้จ่ายของนักเรียน ไม่สามารถสนับสนุนการศึกษาได้ และอาจถึงขั้นไม่สนับสนุนให้นักเรียนศึกษาต่ออีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศลักษณ์ และ คณะ, 2552) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนของระดับช่วงชั้นที่ 4 พบว่า ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจนถึงปานกลาง ประกอบกับความยากจน และภาวะเศรษฐกิจที่บีบรัดตัว เป็นสาเหตุที่เอื้ออำนวยให้นักเรียนเกิดอาการซึมเศร้า ซึ่งสูงกว่าครอบครัวที่มีรายได้สูง

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบในการวิจัย ตามที่ผู้วิจัยได้สรุปเสนอไว้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปได้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มากที่สุดคือ ผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความเครียด รองลงมา คือ รู้สึกอึดอัดเวลาถูกตั้งความหวังจากคนรอบข้าง และตามด้วย รู้สึกไม่พอใจเมื่อถูกผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ ดังนั้น ควรมีการเรียกประชุมให้ผู้ปกครองได้รับรู้ถึงความกดดันของการถูกตั้งความหวัง และการวิพากษ์วิจารณ์ หรือเปรียบเทียบกับนักเรียนกับผู้อื่นว่าเกิดผลเสียอย่างไรบ้างที่จะตามมา เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดความเครียด และรู้สึกกดดันมากเกินไปจนเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้า

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 น้อยที่สุดคือ นักเรียนเคยคิดทำร้ายร่างกายตัวเอง ดังนั้น ถึงแม้ว่าผลการวิจัยในด้านนี้จะออกมาน้อยที่สุด แต่ก็ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังคิดทำร้ายร่างกายตนเองอยู่ จึงควรมีการปรึกษาและหาทางออกของปัญหานี้ร่วมกันระหว่างคุณครูแนะแนว คุณครูประจำชั้น และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีพฤติกรรมนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำ รวมถึงการแนะนำให้ผู้ปกครองมีการเข้าอกเข้าใจในตัวนักเรียน และเอาใจใส่ต่อนักเรียนมากขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการช่วยเหลือ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก ได้มีการศึกษาอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น ผู้วิจัยเห็นควรมีการดำเนินการในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก เช่น ความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่ตามมาของภาวะโรคซึมเศร้า ความเข้าใจในเรื่องความแตกต่างระหว่างอารมณ์เศร้าและภาวะโรคซึมเศร้า เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเป็นภาวะโรคซึมเศร้าในระดับการศึกษาอื่น เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นต้น

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2564

Received: 05/02/2021, Revised: 23/02/2021, Accepted: 08/03/2021

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา โนนวงศ์, วราพร เอรารวรรณ์ และพัฒน์พงษ์ วันจันทิก. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 9(ฉบับพิเศษ), 87.
- ประภัสสร จันดี, ดวงใจ วัฒนสินธุ์ และภรภัทร เฮงอุดมทรัพย์. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะซึมเศร้าของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร) มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2561) สาเหตุของโรคซึมเศร้า. ใน ใจรัตน์ สมบัติพิบูลย์ (บ.ก.), *โรคซึมเศร้า* (พิมพ์ครั้งที่ 2). (น. 67-87). กรุงเทพฯ: อมรินทร์เฮลท์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- รัตนะ บัวสนธ์, ถนอมศรี คูอาริยะกุล และปทุมาริยา งามราชีกา. (2551). *ภาวะสุขภาพจิตของนิสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก*. (รายงานการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เรไร ทิวัทัศน์. (2535) *ภาวะซึมเศร้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรวิมล เขยประเสริฐ. (2563). *เมื่อพี่น้องทะเลาะกัน*. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 64. จาก <https://www.thaibpskids.com/contents/5fdadbb76ca51f3ff97d5e28>.
- ศลักษณา กิตติทัศน์เสรี, สุปรานี สนธิรัตน์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของบิดามารดากับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศุทธา เอื้ออภิลิธิวงศ์. (2563). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*, 28(3), 235.
- สุรวรรณ นิยมมานนท์. (2548). *ภาวะซึมเศร้าของแพทย์ในจังหวัดสงขลา* (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: วิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว แห่งประเทศไทย.
- สมพร รุ่งเรืองกลกิจ และคณะ. (2555). เพศหญิงหรือความเป็นหญิง จึงนำไปสู่การเป็นโรคซึมเศร้า. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย* (พยาบาลศาสตร์), 57(1), 62-64.